

DIE GEBOORTE VAN 'N NEDERDITSE GEREFORMEERDE
KERK IN BOTSWANA

D. Crafford

In Mei 1877 het die sendingwerk van die Ned. Geref. Kerk in Botswana 'n aanvang geneem toe Pieter Brink hom op Mochudi gaan vestig het as pioniersending. Hy het onder toesig van die Kaapse Kerk se Sendingkommissie gaan werk onder die Bakgotla-olk. Hulle het onder leiding van hulle hoofman Khomanyane uit die Saulspoort-gebied weggetrek en hulle in Botswana gaan vestig. Pieter Brink het hulle vanaf Saulspoort gevolg en die werk onder die Bakgotla-stam voortgesit. Na bietjie meer as 'n eeu, op 20 November 1979, is 'n afsonderlike "Dutch Reformed Church in Botswana" gekonstitueer. Hierdie jongste lid van die familie van Ned. Geref. Kerke in ons buurstaat Botswana het 'n interessante geskiedenis waarvan ons slegs enkele hoogtepunte wil uitlig.

Die gebied en sy mense

Botswana is 'n uitgestrekte, landgebonde staat met 'n beraamde oppervlakte van 581 730 km. Dit word omring deur S.W.A./Namibië, die Caprivistroom, Zimbabwe, die R.S.A. en Bophutatswana. Die grootste deel van die land is 'n semi-droë bosveldgebied met lae reënval, veral in die Suide.

Die bevolking

Die beraamde bevolking van die gebied was 805 000 in 1979 teenoor 630 379 tydens die 1971-sensus. Sowat 80% van die bevolking woon in die oostelike dele van die land wat meer geskik is vir landbou. Die helfte van die bevolking is saamgetrek in groot stamdorpe soos Serowe ([±] 40 000), Molepole, Mochudi, Kanye ens. Slegs 12% van die bevolking woon in werklike stedelike gebiede soos Gaborone, Lobatsi en Francistown. Die stedelike bevolking vermeerder egter teen 'n vinnige tempo. In 1977/78 het sowat 35 000 van die land se burgers as trekarbeiders in die R.S.A. gewerk. Engels is die amptelike taal en Setswana die nasionale taal van die gebied. In 1964 het die Tswana 82,5% van die land se bevolking uitgemaak.

Die vyf grootste Tswana-stamme het elkeen sy eie tradisionele stamgebied en sien soos volg daar uit in vergelyking met die totale bevolking:

Stam	% van totale bevolking	Distrik	Hoofdorp
Bamangwato	36,8	Central	Serowe
Bakwena	13,5	Kweneng	Molepole
Bangwaketse	13,2	Southern	Kanye
Batawana	7,8	Ngamiland	Maun
Bakgatla	5,9	Kgatleng	Mochudi

Tydens die 1971-sensus was daar meer as 11 000 Blankes in die land woonagtig en werksaam. Daar woon ook ongeveer 5 000 Kleurlinge.

Staatkundige ontwikkeling

Die Tswana-stamme moes hulle reeds vanaf die tiende eeu in Wes-Transvaal en die huidige Botswana begin vestig het. Tydens die difagane-periode van 1820-30 is hulle uiteengejaag deur die Matabeles van Moselekatsi. Nadat die Voortrekkers die Matabeles verslaan het, het daar weer groter stabiliteit in die gebied gekom. Vanaf 1875 het Khama III Britse beskerming vir die gebied begin kry en ook sendelinge toegelaat. In 1885 het Brittanje 'n protektoraat oor die hele gebied tussen die Oranje en die hedendaagse Zimbabwe verklaar. Die suidelike deel van die gebied is later by die Kaapkolonie ingelyf. Die orige deel was bekend as Betsjoeanaland-protektoraat en is vanuit Mafeking as Britse kolonie bestuur tot met onafhanklikheid in 1966. In 1895 wou Brittanje die gebied aan Rhodes se British South African Company oorhandig maar Khama III en ander kapteins het daarteen geprotesteer en daar is van die plan afgesien. Onder koloniale bestuur is daar later 'n Wetgewende Raad ingestel. Die eerste verkiesings vir die Raad het in 1961 plaasgevind en toe is Seretse Khama, die seun van Khama III, as voorsitter gekies. In 1962 het Seretse Khama die Betchuanaland Democratic Party gestig. In 1965 het die land interne selfregering gekry en in die daaropvolgende verkiesing het die party van Khama al die setels verower. Die onafhanklike Republiek van Botswana het op 30 September 1966 tot stand gekom met Seretse Khama as eerste president.

Die Nasionale Vergadering is die wetgewende liggaam wat bestaan uit 32 verkose lede en vier lede wat deur die president aangewys word. In 1979 het die Botswana Democratic Party 29 setels in die Nasionale Vergadering gehad, terwyl die opposisiepartye slegs 3 setels gehad het.

Die vier stedelike gebiede het hulle eie dorpsrade. Die grootste stad is Gaborone met 'n bevolking van ongeveer 60 000. Die ander groot dorpe is Francistown, Selibe-Pikwe 'n myndorp, en Lobatsi in die suide.

Landbou

Die grootste deel van die bevolking, nagenoeg 80%, is by die landbou betrokke. Die hoofbedryf is beesboerdery wat hoofsaaklik in kommunale stamgebiede beoefen word. As gevolg van die wisselvallige reënval, word akkerbou slegs op klein skaal beoefen.

Onderwys

Aangesien meer as 70% van die volwasse bevolking ongeletterd is, word veel gedoen aan onderwys vir volwassenes en aan beroepsopleiding. Jeugbrigades is oral in die land gestig en word ook gebruik vir opleidingstake. In 1978 was daar 376 laerskole met 145 000 skoliere, 32 hoërskole met 16 100 skoliere, 646 studente in onderwysopleidingskolleges en 600 universiteitsstudente. Die University of Botswana and Swaziland is 'n gesamentlike onderneming wat in 1976 tot stand gekom het nadat Lesotho hom aan die oorspronklike University of Botswana, Lesotho and Swaziland onttrek het. Die tak van die Universiteit in Botswana is in Gaborone geleë.

Medies

Daar is 14 hospitale, 100 klinieke en 200 gesondheidsposte oor die gebied versprei sodat die grootste deel van die bevolking binne bereik van 'n sentrum is. Geneeshere word bygestaan deur para-mediese personeel wat opgelei word deur die National Health Institute in Gaborone.

Godsdiens

Daar word geskat dat meer as 90% van die inwoners nog aanhangers van tradisionele stamgodsdienste is. Die grootste kerk in die gebied, is die United Congregational Church of Southern Africa wat in 1967 tot stand gekom het deur kerkverenigings.¹⁾

Die Sendingwerk van die Ned. Geref. Kerk in die gebied

Sendingwerk van die Kaapse Kerk

Oor meer as 'n eeu het die Kaapse Kerk volhard met sendingwerk in Botswana en veel is tot stand gebring. Die opvolger van eerw. Pieter Brink was Emil Barnard Beyer, 'n Duitser van afkoms wat eers aan die Berlynse Sendinggenootskap verbonde was. Hy het in 1892 daarin geslaag om die stamhoof van die Bakgotla, Lentswe, te doop. Dit was die begin van 'n snelle groei van die Ned. Geref. Kerk onder die Bakgotla. Die sendingwerk is nie sonder groot offers gedoen nie. Willie Neethling, wat goeie ingang onder die Bakgotla gevind het, het na slegs 'n jaar verongeluk toe 'n muur op hom geval het. Sy opvolger, Pieter Stofberg, het sy vrou afgestaan aan die dood slegs na 10 maande op die sendingveld. Minder as sewe jaar later is hierdie begaafde sendeling self na 'n beenbesering oorlede.

Ten spyte van terugslae, is die werk egter met groot volharding voortgesit. Mediese dienste en onderwysdienste is ontplooi. As vrug op die arbeid is twee gemeentes gestig, naamlik Mochudi en Sikwane. In 1955 is hierdie twee gemeentes by die Sendingkerk van Transvaal ingeskakel en het deel geword van die Ring van Saulspoort. Vanaf 1963 was die Swartgemeentes in Botswana dus deel van die Ned. Geref. Kerk in Afrika se Streeksinode, Noord-Transvaal.

Die groei en uitbreiding van die Sendingwerk na 1955

Na die inskakeling van die werk by Transvaal, het die Sendingkommissie van die Kaapse Sinode die werk voortgesit. In Februarie 1955 is proponent A.T. Barry op Mochudi bevestig as medeleraar van ds. J.C.N. Mentz. In 1962 het hy ds. Mentz opgevolg as hoof van die sending en voorsitter van die Sendingraad. Vir die volgende kwarteeu sou hy 'n belangrike rol speel in die sending en kerklike lewe van Botswana.

Die werk het sodanig gevorder dat op 28 Maart 1964 'n afsonderlike gemeente, Mochudi-Wes, gestig kon word vir die statte ten weste van die hoofstad. In 1970 is nog 'n gemeente van Mochudi afgestig, naamlik Mochudi-Oos.

Die vyfde gemeente in Botswana is gestig in die nuwe hoofstad van die onafhanklike staat, naamlik Gaborone.

Na die onafhanklikheidswording van Botswana in 1966, is Gaborone tot nuwe hoofstad verklaar en het daar groot uitbreiding gekom. As gevolg van die toestroming van mense het baie lidmate van die Ned. Geref. Kerk hulle ook daar gaan vestig. Die Kerk het besef dat hy op dié strategiese hoofstad sal moet gaan werk. Op 10 Desember 1966 is ds. E.N. Casaleggio van Sikwane ontvang as medeleraar van Mochudi-Wes met Gaborone as werkkring. Hy het hom op Gaborone gevestig en 'n gemeente begin opbou. Dit was 'n groot deurbraak aangesien die Ned. Geref. Kerk nou vir die eerste keer in 90 jaar van sendingwerk met werk buite die Kgatla-provinsie begin het. Op 22 November 1969 is 'n mylpaal op Gaborone bereik toe 'n sierlike kerkgebou feestelik ingewy is. Verteenwoordigers van talle ander kerkgenootskappe was by die geleentheid teenwoordig. In die jaar daarop kon die gemeente Gaborone reeds amptelik gestig word. Die kerk het ook 'n bewaarskool in die gemeente begin.

In 1970 is 'n aantal belangrike besluite geneem wat daarop dui dat die kerk moes aanpas by die nuwe omstandighede in die onafhanklike staat. Daar is besluit dat die leraar van die Blanke gemeente Protektoraat (later Lobatsi) ook die Swart- en Kleurlinglidmate te Lobatsi sou bearbei. Op Gaborone weer, sou die sendeling van die N.G.K.A. ook die Blanke en Kleurlinglidmate bearbei. Alle kerke in Botswana is oopgestel vir bywoning deur enige persoon.

Na sewe jaar van ywerige diens in Botswana het ds. Casaleggio die gebied op 30 Mei 1970 verlaat. In 1971 het die Sendingraad aanbeveel dat ds. Barry van Mochudi na Gaborone verplaas word. Vir die afgelope dekade het hy dus die werk voortgesit in dié strategiese hoofstad van Botswana.

Skakelkommissie

Daar het 'n behoefte ontstaan aan 'n Skakelkommissie tussen die N.G.K.A. in Botswana. In 1971 het die Sendingraad 'n konstitusie vir 'n Skakelkommissie goedgekeur. Nadat dit deur die onderskeie Sinodes aanvaar is, is die Skakelkommissie gekonstitueer op 12 April 1973 te Gaborone met verteenwoordigers van al die gemeentes van die N.G.K. wat in Botswana belange gehad het en die 5 gemeentes van die N.G.K.A. Ds. A.T. Barry is as voorsitter van die Skakelkommissie verkies. Dit het ook die funksies van die Sendingraad oorgeneem. Die belangrikste funksie van die Skakelkommissie was om die voorbereidings te tref vir die stigting van een N.G.-Kerkverband in Botswana. Hierop kom ons later weer terug.

Geestelike lewe

Uit die jaarverslae blyk dat die geestelike en kerklike lewe in Botswana groot kommer veroorsaak ten spyte van die feit dat daar 'n aansienlike getal lidmate is. Kerkraadsvergaderings kon dikwels nie gehou word nie omdat daar nie 'n kworum opdaag nie. Die eredienste en die viering van die Heilige Nagmaal word nie na wense bygewoon nie. Ouers bring nie hulle kinders spontaan na die doop nie en kerklike bydraes is nog swak. Bygeloof en voorouerdienste kom nog by talle lidmate voor. Daar is nie genoeg ywer vir 'n spontane getuenisaksie van die kant van die lidmate nie. In die gemeente is daar min mans en in die Sondagskole min seuns. Omdat baie mans ver van hulle huise 'n heenkome moes gaan soek, was daar grootskaalse verbrokkeling van die gesinslewe. Onsedelikheid en drankmisbruik is ook euwels waarteen die kerk voortdurend moes stry. Daar is te weinig verskil tussen Christene en nie-Christene. Die kerk onder die Bakgatla het 'n nasionale kerk geword. Van almal word verwag om lidmate te word maar te min leef hulle belydenis uit. Die kerk neem te veel die karakter van 'n staatskerk aan waarin 'n hartgrondige bekering dikwels ontbreek.

Dit is duidelik dat ten spyte van groot suksesse oordie jare daar nog 'n groot behoefte bestaan aan 'n geestelike herlewing en verdieping van die kerk. Dit bied 'n groot uitdaging vir die jongkerk in Botswana.

Oordrag van die sendingveld aan Noord-Kaapland

Gedurende 1974 en 1975 is onderhandelings gevoer oor die moontlike oordrag van Botswana aan Wes-Transvaal. Die bedoeling was om 'n groter konsolidasie te verkry van die Tswana-blok. Hierdie planne is egter nie gerealiseer nie.

Oor die naweek van 27 tot 29 Mei 1977 is die eeufees van die sendingwerk Botswana feestelik op Mochudi gevier. Aan God is die dank toegebring vir 'n eeu van genade in die oudste buitelandse sendingveld van die N.G.K. Met veel tranes is gesaai; talle lewensjare is gewy aan die arbeid van 'n honderd jaar; selfs vele lewens moes afgelê word ter wille van die saak. Dit was egter nie tevergeefs nie. By die eeufees was vyf gemeentes in die Ring van Mochudi teenwoordig wat toe 3 000 lidmate en 4 000 dooplidmate verteenwoordig het. Die gemeentes is bedien deur vier Swartleraars, een sendeling en drie evangeliste.

te wen soos gesien kon word uit die klein getal wat aan die jeugvereniging behoort (M.B.B.). Die vrouevereniging bly egter h steunpilaar in die kerklike lewe.

Kerklike lewe in Botswana

	<u>1974</u>	<u>1975</u>	<u>1976</u>
Lidmate	3 000	3 000	2 800
Gemeentes	5	5	5
Ringe	1	1	1
Inheemse leraars	3	3	3
Sendelinge (georden)	2	2	2
Evangeliste	3	3	3
Lekewerkers (sters)	5	5	5
Kerkraadslede	76	78	78
Preekposte	15	15	15
Kinders gedoop	72	82	84
Volwassenes gedoop	107	68	121
Belydenis afgelê	144	128	173
Sondagskole	8	6	7
Sondagskoolonderwysers	13	12	13
Sondagskoolkinders	250	300	352
Katkisante	220	240	189
Huwelike	11	26	22
MBB (jeug)	113	125	130
CVV (Kopano-vroue)	57	75	113

h Eie Sendingveld

h Bemoedigende teken van lewe is dat die klein N.G.K.A. in Botswana, wat maar uit een ring en vyf gemeentes bestaan het, met h eie sending-onderneming begin het. Die Blanke gemeentes van Ottosdal en Delareyville-Oos in Wes-Transvaal het wel die fondse voorsien, maar die Ring van Mochudi het die inisiatief geneem en aan die begin van 1974 vir ds. N.J. Moyo as sendeling beroep. Hy is op 16 Maart 1974 as Ringsending bevestig nadat hy sy studies voltooi het aan die Stofberg Teologiese Skool te Sovenga en aan die Universiteit van die Noorde. Hy is gestuur na h gebied Noord-Wes van Francistown waar die werkkring Makaleng aangelê is. Ds. Moyo het met harde werk en toewyding binne h kort tyd 34 bekeerlinge in h katkisasieklas gehad. Die werk het so goed gevorder dat op 28 Augustus 1977 h nuwe

gemeente, Malakeng, gestig kon word met 30 lidmate. Daarmee het die sesde gemeente in Botswana tot stand gekom en 'n nuwe ligpunt vir verdere getuienis is geskep. Die gemeente het vir ds. Moyo as eerste leraar beroep en hy is op 30 Oktober bevestig.

Sendingwerk onder die Basarwa-Boesmans

Hierdie nomadiese volkie aan die rand van die Kalahari naby die wes-grens van Botswana was geestelik totaal onbearbei. In 1968 het mej. Verena Venter wat toe reeds tien jaar op Mochudi gewerk het, haar die lot van hierdie volkie aangetrek. Sy het haar vrou-alleen op Kanagas, in die Ghanzi-distrik as geestelike werkster gaan vestig en het ook 'n skooltjie vir die Basarwa-kindere begin. Intussen het die Sinode van Suid-Transvaal van die N.G.K.A. ook besluit om 'n eie sendingveld te ontwikkel. Op aanbeveling van 'n ondersoekkommissie, het die Sinode op Kanagas besluit. In 1973 is ds. en mev. J.L. Rammala as sendelinge beroep en hulle by mej. Venter op Kanagas aangesluit. In 1976 was daar reeds 50 uit die 180 kindere van Kanagas in mej. Venter se skool. Daar is ook 'n koshuis vir die kindere geopen. Ds. Rammala het met toewyding die uitgestrekte gebied begin bearbei. Ongelukkig is mev. Rammala op 2 Maart 1976 skielik oorlede. In 1980 het ds. Rammala die gebied verlaat nadat 'n goeie grondslag vir sendingwerk reeds gelê is. Die werk gaan egter voort en die Sinode het reeds beroepe uitgebring om 'n wit en 'n swart sendeling na die Sendingveld te stuur.

Die Kleurlinge in Botswana

Wyd verspreid oor Botswana het klein groepies Kleurlinge hulle gevestig. Baie van hulle was Afrikaanssprekend. Een van die grootste konsentrasies was op Mokgopeetsane waar 40 gesinne woonagtig was. Hulle is aanvanklik deur die sendeling van Mochudi bearbei wat van tyd tot tyd die sakramente daar gaan bedien het. Later het die N.G. Sendingkerk vir ds. T.D. Booker op Mafeking geplaas met die opdrag om ook die Kleurlinge in Botswana te bearbei. Nou kondie klein verspreide gemeenskappies ook geestelik versorg word. Ds. Booker het preekposte gehad by Serowe, Gaborone, Francistown en Maun. Hy moes jaarliks duisende kilometer aflê om al hierdie poste twee of drie keer te kon besoek.

Na die onafhanklikheidswording van Botswana in 1966 het ds. Booker hom beywer om onderwysgeriewe in die R.S.A. te voorsien vir Kleurlingkindere

wat uit Botswana afkomstig was. Hulle was Afrikaanssprekend en daar kon nie meer Afrikaanse onderrig in Botswana verskaf word nie. Met donasies uit die Republiek is toe 'n koshuis met die naam Samuel in Mafeking opgerig. Hier word huisvesting verskaf vir ongeveer 60 kinders uit Botswana. Ds. Booker het ook kerkgeboutjies opgerig soos by Serowe en Mokgopeetsane. In 1971 is ds. Booker in die werkkring opgevolg deur ds. J.F. Mouton. Die uitgestrekte werkkring het baie hoë eise aan die leraar gestel. In 1973 het ds. Mouton Mafeking verlaat. Daarna het die N.G. Sendingkerk aan die Kleurlinglidmate in Botswana toestemming gegee om lidmate van die N.G.K.A. te word. Vanaf Vryburg het die Sendingkerk egter nog lidmate oor die grens bearbei te Werda.

Die totstandkoming van die Dutch Reformed Church of Botswana (D.R.C.B.)

Naas bogenoemde werk onder die Batswana en die Kleurlinge, was ten minste vier Sinodes van die N.G.K. ook betrokke by die geestelike versorging van Blanke lidmate wat in Botswana woonagtig is. Die lidmate van die distrik van Chanzi is bearbei as 'n buitewyk van die gemeente Gobabis-Suid en was dus deel van die Ned. Geref. Kerk in S.W.A. Die Blanke gemeente van Francistown is bedien in kombinasie met die gemeente Bulawayo en val dus onder die Ned. Geref. Kerk, Midde Afrika. Op Lobatsi is die gemeente Protektoraat gesetel wat ingeskakel was by die Ring van Mafeking en dus deel in die Ned. Geref. Kerk, Kaapland. Vanuit die gemeentes Blouberg en Koedoesrand van die Ned. Geref. Kerk, Noord-Transvaal is ook enkele lidmate bearbei wat oor die grens woon.

Die Ned. Geref. Kerk het in Botswana in 'n unieke situasie beland. Die tradisionele bedieningspatrone van die kerk was die bearbeiding van lidmate binne hulle eie volksverband. Dit was dan ook die wyse waarop dit geskied het tot en met onafhanklikheidwording. Toe het Botswana met 'n veelrassige samelewingsbeleid tot stand gekom wat ook beteken het dat gemeentes oop moes wees vir alle rasse. Daarby het die regering in 1973 'n "Societies Bill" goedgekeur, waarvolgens alle kerke, met voorlegging van hulle konstitusies, by die regering moes registreer. Op aandrang van die Botswana Council of Churches is afgesien van die registrasie van erkende kerke. Vrystelling van registrasie kon egter slegs verkry word na voorlegging van 'n kerk se

konstitusie. Elke kerk sou ook slegs onder een kodenommer by die regering as welsynsinstelling bekend wees. Die Ned. Geref. Kerk was dus ook verplig om 'n konstitusie in te handig. Die vraag was egter: watter een?

Om die probleem op te los, is al die betrokke Ned. Geref. Kerke uitgenooi om op 'n Skakelkommissie te dien. Die Skakelkommissie is in 1973 gekonstitueer met ds. A.T. Barry as voorsitter. Op aanbeveling van die Skakelkommissie en met goedkeuring van die S.S.K. van Kaapland en die Sinodale Kommissies van die N.G.K.A. en die N.G. Sendingkerk, is daar toe besluit om die kerke van die N.G.K.A. as die grootste Ned. Geref. Kerk in Botswana in te handig. Daarmee is tegelykertyd aansoek gedoen om vrystelling van registrasie van een "Dutch Reformed Church". Hierop is vrystelling van registrasie aan die Ned. Geref. Kerk gegee onder 'n nommer en al die verskillende kerke soos hierbo genoem, is as takke onder dieselfde nommer geklassifiseer.

Omdat die Botswana-regering nie afsonderlike kerke vir die afsonderlike bevolkingsgroepe aanvaar nie, moes die Ned. Geref. Kerke bogenoemde aanpassing maak. In die praktyk was egter nog slegs Gaborone gemeente 'n gemengde gemeente waaraan Swart-, Kleurling- en Blanke lidmate behoort het. Die ander gemeentes en werkkringe het egter almal die beginsel aanvaar dat kerkgeboue oopstaan vir almal wat wil kom aanbid. Die kwessie van oor-en-weer lidmaatskap het egter baie aktueel geword.

Die Skakelkommissie moes nou uitsluitel gee oor hoe die praktyk in ooreenstemming gebring kon word met die feit dat die staat slegs een "Dutch Reformed Church" erken het. Intussen het die Ring van Mochudi ook by sy sitting van 1 - 3 Maart 1977 aanbeveel dat 'n afsonderlike Sinode vir die N.G.K.A. in Botswana gevorm word. Die motivering was dat 'n onafhanklike Sinode in die onafhanklike staat tot stand behoort te kom. Daar is aangevoer dat die bestaan van verskillende Sinodes in Botswana verwarrend is. 'n Eie Sinode vir die N.G.K.A. sou beter samewerking met die staat verseker. Verder is die gebruik van Afrikaanse en ander swart tale in die R.S.A. en die lang afstande wat afgevaardigdes uit Botswana na Sinodesittings moes aflê ook as redes aangevoer. Engels en Tswana sou vir die kerk verkiesliker wees.

In die lig van hierdie ontwikkelinge moes die Skakelkommissie nou tot 'n besluit kom. Daar moes gekies word tussen twee alternatiewe: die stigting van 'n eie Streeksinode vir die N.G.K.A. in Botswana of die stigting van 'n selfstandige D.R.C. in Botswana waarby ook ander gemeentes kon aansluit. Die probleem met die eerste alternatiewe was dat die Streeksinode in Botswana dan nog steeds gekoppel sou wees aan 'n Algemene Sinode in die R.S.A. Die regering van Botswana het egter maatreëls afgekondig waarvolgens die bestuur en administrasie van fondse van kerke in die land self gesetel moes wees.

Hierna het die Skakelkommissie die moontlikheid van 'n selfstandige D.R.C. verwys na al die betrokke gemeentes om daarvoor 'n beslissing te neem. Die ses gemeentes van die N.G.K.A. sowel as die Kleurlinggemeente Mokgopeetsane en die Kleurlingwerkkring Werda het vir 'n afsonderlike D.R.C. gestem. Wat die Blanke gemeentes aanbetref, het die Kerkraad van Lobatsi besluit om by die te stigte Kerk aan te sluit. Francistown het besluit om nie op hierdie stadium in te skakel nie. Die lidmate van Ghanzi was onseker en aan hulle is langer tyd gegun om te besluit oor inskakeling.

Aangesien die meerderheid gemeentes daarvoor te vinde was, het die Skakelkommissie die Ring van Mochudi opdrag gegee om voorbereidings te tref vir die stigting van die Sinode. Op die Ring se Kommissie van Onderzoek is as adviserende lede ook benoem di. A.T. Barry, L. Moolman, W.J.C. Cilliers en dr. J.P. Theron sowel as di. C. Albertyn en G.M. van Vollenhoven as gekoöpteerde lede. In 1979 moes al die betrokke Sinodes oor die saak 'n beslissing neem. Dit is daarna goedgekeur deur die Algemene Sinode van die N.G.K.A. en die Sinodes van Wes-Transvaal, Suid-Transvaal, Wes- en Noord-Kaapland van die Ned. Geref. Kerk.

Nadat hierdie goedkeuring verkry is, kon die Ring van Mochudi tot die stigting van die Sinode oorgaan. Die ander N.G. gemeentes sou uitgenooi word om by die Sinode aan te sluit.

Die konstituering van die Sinode het plaasgevind op 20 November 1979. Onder leiding van ds. A.T. Barry, die leraar met die langste diens, is die volgende moderatuur geskies: Moderator: Ds. R.S. Seoke; Assessor:

ds. N.J. Moyo; Skriba: ds. S.M. Tshenye en Aktuarius: dr. E.S. Moloto (Dosent aan die Universiteit van Botswana en ouderling van die kerk). Die Sinode het eenparig besluit dat die naam van die nuwe kerk sou wees: "Dutch Reformed Church in Botswana".

Die Sinode is met groot blydschap deur lidmate in Botswana begroet. Kaptein Lentswe II het sy blydschap daarvoor uitgespreek. Die Minister van Binnelandse Sake, mev. K.L. Disele het in haar toespraak voor die Sinode met waardering gepraat oor die werk wat deur die Ned. Geref. Kerk gedoen is.

Die Sinode het besluit om te verdeel in 2 Ringe, om die blad Mphatlalatsane as kerkblad te bly behou en om lid te word van die Gereformeerde Ekumeniese Sinode en die Federale Raad van Ned. Geref. Kerke.

Daarna het die Kleurlinggemeente Mokgopeetsane by die D.R.C.B. ingeskakel. Ook die Ned. Geref. gemeente Lobatsi, wat vroeër bekend gestaan het as Protektoraat en die hele Botswana gedek het, is by die nuwe kerk ingeskakel. Die gemeente is deur die volgende leraars bedien: Di. J.G. Grové, M.B. Brink, W.H. Oosthuizen, J.H. van Wyk, M.F.M. Pretorius, H.C. de Wet Lourens en G.M. van Vollenhoven. Op 5 Oktober 1980 het die Ring van Mafeking die gemeente amptelik oorhandig aan die Sinodale Kommissie van die D.R.C.B.

So is daar dan in 'n nuwe Staat 'n nuwe Sinode gestig en in die geskiedenis van die Ned. Geref. Kerk in Botswana het 'n nuwe hoofstuk begin. Die kerk het getoon dat hy hom kan aanpas by nuwe omstandighede en dat hy onder alle omstandighede instrument in die hand van God wil wees om Sy Koninkryk te laat kom.

By die Sinode van Wes-Kaapland in September 1979 is besluit om Noord-Kaapland as afsonderlike Sinode van die Ned. Geref. Kerk af te stig. Vanaf 1 Maart 1980 sal hierdie Sinode nou verantwoordelikheid aanvaar vir die ondersteuning van die sendingwerk in Botswana. 'n Akte van ooreenkoms is opgestel om te bepaal hoe die Sinodes van Noord-Kaap en Botswana in die toekoms die werk gesamentlik moet beplan, administreer en finansier. 'n Nuwe hoofstuk van gesamentlike sending kan nou begin word.

Statistiek van die D.R.C. in Botswana²⁾

Ring	Ge-meentes	Doop-lidmate	Bel. Lidmate	Gedooop	Belydenis	Oudl.	Diak.
Mochudi	3	399	2 298	61	159	41	9
Mochudi-Wes	3	456	680	44	22	17	8
Totaal	6	855	2 978	105	181	58	17

Eie Teologiese opleiding vir Botswana

Die ongunstige politieke klimaat teen die R.S.A. maak 'n eie Teologiese opleiding vir Botswana noodsaaklik. Dit is byna onmoontlik om toestemming te kry om studente na die R.S.A. te stuur. Gemeentes is ook ongeneë om leraars te ontvang wat in die R.S.A. opgelei is. Die Sentrale Stofberg-Bestuur het ook aanbeveel dat 'n selfstandige Teologiese opleiding in Botswana nagestreef moet word. Moontlikhede word oorweeg om dit in te skakel by die Universiteit van Botswana.

NOTAS

1. Besonderhede verkry uit P.W. Esterhuysen, "Botswana: Strategiese hartland," Bulletin van die Afrika-Instituut vol. 20 nr. 6(1980).
2. Jaarboek van die Ned. Geref. Kerke, Kaapstad 1981, 268.